

Geslaagd broedgeval van Wespendif *Pernis apivorus* in Zuidelijk Flevoland in 2006

Rob van Swieten

In het Horsterwold, een jong bos in Zuidelijk Flevoland nabij Zeewolde, is in 2006 voor het eerst in het gebied een succesvol broedgeval van de Wespendif vastgesteld. Tijdens mijn karteringsronde in het Horsterwold zag ik op 7 mei op ongeveer acht meter afstand een mannetje in een vlier zitten. De vogel vloog zonder geluid te maken naar een nabije populier. Gezien zijn aarzelendheid om zich meer dan een paar meters te verplaatsen, rees bij mij het vermoeden dat het wel eens om een gevestigde vogel kon gaan. Nu het nest nog vinden! In die hoek was dat niet al te moeilijk. Ik wist in die omgeving al twee oude buizerdnesten die hemelsbreed ongeveer 100 meter uit elkaar lagen.

Het eerste nest dat ik controleerde was bedekt met vers loofblad van Populier en Wilg. Dat is kenmerkend voor een wespendifnest. Al voordat er eileg plaatsvindt, wordt de nestrand vaak bekleed met vers loof. Echter, ook Buizerds *Buteo buteo* vertonen dit gedrag, zij het in wisselende mate. Het andere nest vertoonde eveneens vers loofblad op het nest, en daar werden tevens schijtsporen in de omgeving gevonden. Dit fenomeen zag ik maar zelden bij Buizerds, en dan alleen in de jongenfase (afkomstig van jongen). Bij geen van beide nesten zag ik overigens een Wespendif.

Vanaf die dag controleerde ik de omgeving regelmatig, maar zonder ooit een Wespendif te zien en zonder dat er nieuw blad aan de nesten werd toegevoegd. Was het broeden al begonnen? Mijn vasthoudendheid werd beloond toen ik op 3 juni eindelijk de staart van een volwassen Wespendif buiten de nestrand zag steken. Op 7 juni vloog het mannetje van het nest af. De daaropvolgende periode met slecht weer weerhield ons van een nestcontrole; bovendien wilden we de vogels in de vroege eifase met rust laten. Pas op 21 juni werd het nest beklommen; het vrouwtje zat toen op het nest. In het nest lagen twee eieren en een ruipen. De maten van de eieren bedroegen resp. 50.0x40.1 en 50.0x40.0 mm. De klimmer A. Dijkstra meldde dat er een ei was aangepikt en dat het piepen van het jong te horen was. Onze verwachting was dan ook dat het ei binnen 24 uur moest uitkomen.

Door omstandigheden konden we op 3 juli onze verdere controle uitvoeren en het nest opnieuw beklommen. Een adulte vrouw zat op het nest en vloog tijdens het klimmen af om vijf meter verderop in een Vlier te gaan zitten. Het volwassen mannetje werd later gehoord in de omgeving en alarmeerde eenmaal. Op het nest zat 1 jong naast een niet-uitgekomen ei. Daarnaast werd ook nog een handpen van een adulte Wespendif gevonden. Het jong woog 290 gram bij een vleugellengte van 60 mm; het was toen ongeveer elf dagen oud.

Het nest met een jong van elf dagen oud en het overgebleven ei (onder de uitstaande vleugel), Horsterwold, 3 juli 2006 (Abe Dijkstra). *Honey Buzzard chick of eleven days old with unhatched egg, Horsterwold, 3 July 2006.*

Jammer is het als je als vinder niet bij het ringen van een wespendienjong aanwezig kan zijn, zeker niet als het je eerste ervaring met een wespendienpaar is. Het was dan ook vanuit Luxemburg dat ik hoorde dat het jong op 12 juli nog gezond en wel was en 610 gram woog bij een vleugellengte van 149 mm. Tijdens een controle op 19 juli woog het jong 630 gram bij een vleugellengte van 210 mm. Het legbegin werd becijferd op 22 mei.

Op 1 augustus, de eerste dag dat ik terug was in Nederland, heb ik het nest bezocht met Abe Dijkstra. Het jong zat toen vijf meter van het nest af op een tak en zag er goed uit. Beide ouders waren in de omgeving aanwezig en alarmeerden veelvuldig. De jonge Wespendif werd half september voor het laatst gezien. Van beide volwassen vogels zagen we eind augustus al geen spoor meer.

Tijdens de nestcontroles werden de volgende prooien aangetroffen: een jonge Zanglijster *Turdus philomelos* en 2 wespenraten (3 juli), 1 wespenraat (12 juli) en 1 wespenraat en kikkerpoten *Rana* sp. (19 juli).

Discussie

Het broeden van Wespendien in de Flevopolders dateert vermoedelijk al vanaf de jaren zeventig: Emmeloordbos (1973-77), Kuinderbos (1 territorium in 1977)

en jaarlijks vanaf 1990 in de Noordoostpolder. In Oostelijk Flevoland werd de Wespendiff voor het eerst vastgesteld in 1989. Waarnemingen van een mogelijke broedpaar in Zuidelijk Flevoland dateren uit 1994. Deze waarneming is gedateerd op 24 mei 1994 waarbij een adult mannetje boven het Horsterwold cirkelend is waargenomen. Op 900 meter van de waargenomen vogel werd een oud buizerdnest gevonden dat uitbundig was bekleed met loofblad. Er lagen echter geen eieren in het nest. Bij de tweede controle op 19 juni was het loof verdord, en ontbrak ieder spoor van een Wespendiff (Bijlsma 1994). In een ander deel van het Horsterwold werd, ook in 1994, een – vermoedelijk ander - paartje gezien door Ruud van Beusekom, en dezelfde waarnemer meldde de soort opnieuw in 1995. Sindsdien werden geregeld waarnemingen gedaan, veelal van overvliegende vogels (Egbert van Wijhe, Abe Dijkstra, J. Luijks en M. v.d. Wal 1999-2000) en een enkele keer vlinderend (Rob van Swieten, 2002-05). Vliinderende Wespendiffen kunnen op een territorium wijzen, al is dat geen wetmatigheid.

Wespendiffjong in dreighouding, 27 dagen oud, Horsterwold, 19 juli 2006 (Abe Dijkstra).
Honey Buzzard nestling of 27 days old, Horsterwold, 19 July 2006.

In 2001 is speciaal naar vliegrichtingen en gedrag van Wespendiffen gekeken vanuit de zendmast die in het oudste deel van het bos staat, met de bedoeling om te kijken of er zich broedvogels in het Horsterwold bevonden (van Manen 2001). Op 17 juli werd geobserveerd van 09.40 uur tot 12.50 uur. In dit tijdvak werden vier waarnemingen

gedaan, waarschijnlijk betrekking hebbend op vier verschillende vogels. Er werden geen aanwijzingen gevonden dat er in het Horsterwold werd gebroed. De vogels kwamen van de Veluwe en gebruikten het Flevolandse bos alleen als foerageergebied. Dit sluit niet dat er toch werd gebroed in het Horsterwold, omdat er op slechts één locatie is gepost waarmee niet het volledige gebied kon worden overzien.

Dank

Het succesvolle broedpaar van de Wespandief in het Horsterwold was voor de waarnemers en klimmers een prachtige ervaring die niet altijd in zijn volle omvang op papier is uit te drukken. Je moet het zelf hebben meegemaakt! Met dank aan Abe Dijkstra en André Wels die voor mij geklommen hebben, daar ik dat helaas vanwege gezondheidsredenen niet zelf kon. Peter van Zwol nam het ringen voor zijn rekening, en Rob Bijlsma gaf advies.

Summary

Swieten R. van 2009. Successful breeding of Honey Buzzard *Pernis apivorus* in Zuidelijk Flevoland in 2006. De Takkeling 17: 102-105.

Breeding of Honey Buzzards in Flevoland has been suspected from the mid-1970s onwards, with confirmed breeding from 1990 onwards (mainly in the Noordoostpolder, the oldest polder of the three, reclaimed in 1942). Of the three polders in Flevoland, Zuidelijk Flevoland was the last to be reclaimed, *i.e.* in 1968. In Zuidelijk Flevoland behaviour associated with breeding has been recorded from the mid-1990s onwards, and the first confirmed case of breeding was obtained in 2006. This pair used an abandoned Buzzard nest *Buteo buteo* in a poplar, started egg laying on 22 May (back-calculated from measurements of the nestling) and produced two eggs, of which one hatched. The nestling was successfully raised. The fledgling was recorded till mid-September, but the adult birds had already left the breeding site by late August. Prey remains collected during three nest visits (when the chick was 11, 20 and 27 days old, respectively) included 4 wasp combs, legs of a frog *Rana* sp. and a young Song Thrush *Turdus philomelos*.

Literatuur

- Bijlsma R.G. 1994. Broedvogels van het Hulkesteinse Bos en een deel van het Horsterwold (Zuidelijk Flevoland) in 1994. A&W-rapport 104. Altenburg & Wymenga, Veenwouden.
- Manen W. van 2001. Gebruik van Zuid-Flevolandse bossen door Wespandieven *Pernis apivorus* van de Veluwe. De Takkeling 9: 193-196.

Adres: Reeënspoor 73, 3892 VC Zeewolde, r.swieten2@chello.nl